

Ustav Savezne Republike Jugoslavije (1992)

Polazeći od slobodarske, demokratske i državotvorne tradicije, istorijske povezanosti i zajedničkih interesa države Srbije i države Crne Gore

na temelju neprekinutog subjektiviteta Jugoslavije i dobrovoljnosti udruživanja Republike Srbije i Republike Crne Gore

Savezno veće Skupštine Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, na osnovu predloga i saglasnosti Narodne skupštine Republike Srbije i Skupštine Republike Crne Gore,

usvaja i proglašava

USTAV SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

ODELJAK I

OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Savezna Republika Jugoslavija je suverena savezna država zasnovana na ravnopravnosti građana i ravnopravnosti republika članica.

Član 2

Saveznu Republiku Jugoslaviju sačinjavaju Republika Srbija i Republika Crna Gora kao republike članice.

Saveznoj Republici Jugoslaviji mogu pristupiti druge republike članice u skladu sa ovim ustavom.

Član 3

Teritorija Savezne Republike Jugoslavije je jedinstvena i sačinjavaju je teritorije republika članica.

Granica Savezne Republike Jugoslavije je nepovrediva.

Granica između republika članica može se menjati samo njihovim sporazumom, u skladu sa ustavima republika članica.

Član 4

Savezna Republika Jugoslavija ima zastavu, himnu i grb.

Zastava Savezne Republike Jugoslavije sastoji se od tri vodoravno položene boje, i to ovim redom odozgo plave, bele i crvene.

Himna Savezne Republike Jugoslavije je „Hej Sloveni“.

Grb Savezne Republike Jugoslavije ustanovljava se saveznim zakonom.

Član 5

Glavni grad Savezne Republike Jugoslavije je Beograd.

Član 6

Republika članica je država u kojoj vlast pripada građanima.

Republika članica je suverena u pitanjima koja nisu ovim ustavom utvrđena kao nadležnost Savezne Republike Jugoslavije.

Republika članica samostalno utvrđuje organizaciju vlasti svojim ustavom.

Jamči se pravo lokalne samouprave u skladu sa ustavom republike članice.

Član 7

Republika članica, u okviru svoje nadležnosti, može održavati međunarodne odnose, osnivati sopstvena predstavništva u drugim državama i učlanjivati se u međunarodnu organizaciju.

Republika članica, u okviru svoje nadležnosti može zaključivati međunarodne sporazume ali ne na štetu Savezne Republike Jugoslavije ili druge republike članice.

Član 8

U Saveznoj Republici Jugoslaviji vlast pripada građanima.

Građani vrše vlast neposredno i preko slobodno izabраниh predstavnika.

Član 9

Savezna Republika Jugoslavija je zasnovana na vladavini prava.

Zakoni moraju biti saglasni sa ustavom.

Izvršna i sudska vlast vezane su zakonom.

Slobode i prava čoveka i građanina ograničeni su jednakim slobodama i pravima drugih i kad je to ovim ustavom utvrđeno.

Član 10

Savezna Republika Jugoslavija priznaje i jamči slobode i prava čoveka i građanina koje priznaje međunarodno pravo.

Član 11

Savezna Republika Jugoslavija priznaje i jamči prava nacionalnih manjina na očuvanje, razvoj i izražavanje njihove etničke, kulturne, jezičke i druge posebnosti, kao i na upotrebu nacionalnih simbola, u skladu sa međunarodnim pravom.

Član 12

Vlast u Saveznoj Republici Jugoslaviji organizovana je na načelu podele na zakonodavnu, izvršnu i sudska vlast.

Član 13

Savezna Republika Jugoslavija je jedinstveno privredno područje i ima jedinstveno tržište.

U Saveznoj Republici Jugoslaviji privređivanje se zasniva na zakonitostima tržišta.

Član 14

Politički pluralizam je uslov i jamstvo demokratskog političkog poretka u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Član 15

U Saveznoj Republici Jugoslaviji u službenoj upotrebi je srpski jezik ekavskog i ijekavskog izgovora i ćiriličko pismo, a latiničko pismo je u službenoj upotrebi, u skladu sa ustavom i zakonom.

Na područjima Savezne Republike Jugoslavije gde žive nacionalne manjine u službenoj upotrebi su i njihovi jezici i pisma, u skladu sa zakonom.

Član 16

Savezna Republika Jugoslavija u dobroj meri ispunjava obaveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora u kojima je ona strana ugovornica.

Međunarodni ugovori koji su potvrđeni i objavljeni u skladu sa ustavom i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su deo unutrašnjeg pravnog poretka.

Član 17

U Saveznoj Republici Jugoslaviji postoji jugoslovensko državljanstvo.

Jugoslovenski državljanin istovremeno je državljanin republike članice.

Jugoslovenski građanin ne može biti lišen državljanstva, proteran iz zemlje, ni izručen drugoj državi.

Jugoslovenski državljanin u inostranstvu uživa zaštitu Savezne Republike Jugoslavije.

Jugoslovensko državljanstvo uređuje se saveznim zakonom.

Član 18

Crkva je odvojena od države.

Crkve su ravnopravne i slobodne u vršenju verskih poslova i verskih obreda.

ODELJAK II

SLOBODE, PRAVA I DUŽNOSTI ČOVEKA I GRAĐANINA

Član 19

Slobode, prava i dužnosti čoveka i građanina kojima se obezbeđuje ravnopravnost ljudi i građana u Saveznoj Republici Jugoslaviji utvrđuju se ovim ustavom.

Član 20

Građani su jednaki bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, jezik, veru, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje i drugo lično svojstvo.

Svi su pred zakonom jednaki.

Svako je dužan da poštuje slobode i prava drugih i odgovoran je za to.

Član 21

Život čoveka je neprikosnoven.

Smrtna kazna se ne može predvideti za krivična dela koja se propisuju saveznim zakonom.

Član 22

Jamči se nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta čoveka, njegove privatnosti i ličnih prava.

Jamči se lično dostojanstvo i sigurnost čoveka.

Član 23

Svako ima pravo na ličnu slobodu.

Niko ne sme biti lišen slobode osim u slučajevima i po postupku koji su utvrđeni saveznim zakonom.

Svako ko je lišen slobode mora biti odmah na svom, ili jeziku koji razume, obavešten o razlozima lišenja slobode i ima pravo zahtevati od organa da o lišenju slobode obavesti njegove najbliže.

Lice koje je lišeno slobode istovremeno mora biti upoznato da nije dužno ništa da izjavi.

Lice koje je lišeno slobode ima pravo da uzme branioca koga izabere.

Nezakonito lišavanje slobode je kažnjivo.

Član 24

Lice za koje postoji osnovana sumnja da je izvršilo krivično delo može, na osnovu odluke nadležnog suda, biti pritvoreno i zadržano u pritvoru, samo ako je to neophodno radi vođenja krivičnog postupka.

Licu koje je pritvoreno mora se uručiti obrazloženo rešenje u času pritvaranja ili najdocije u roku od 24 časa od pritvaranja. Protiv ovog rešenja to lice ima pravo žalbe o kojoj sud odlučuje u roku od 48 časova.

Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće vreme.

Pritvor može trajati po odluci prvostepenog suda najduže tri meseca od dana pritvaranja. Ovaj rok se može odlukom višeg suda produžiti još za tri meseca. Ako se do isteka tih rokova ne podigne optužnica, okrivljeni se pušta na slobodu.

Član 25

Jamči se poštovanje ljudske ličnosti i dostojanstva u krivičnom i svakom drugom postupku, u slučaju lišenja, odnosno ograničenja slobode, kao i za vreme izvršavanja kazne.

Zabranjeno je i kažnjivo svako nasilje nad licem koje je lišeno slobode, odnosno kojem je sloboda ograničena, kao i svako iznuđivanje priznanja i izjava.

Niko ne sme biti podvrgnut mučenju, ponižavajućem kažnjavanju i postupanju.

Zabranjeno je vršiti na čoveku, bez njegove dozvole, medicinske i druge oglede.

Član 26

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava u zakonom utvrđenom postupku.

Svakome se jamči pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rešava o njegovom pravu ili na zakonu zasnovanom interesu.

Član 27

Niko ne može biti kažnjen za delo koje, pre nego što je učinjeno, nije bilo predviđeno zakonom ili propisom zasnovanim na zakonu kao kažnjivo delo, niti mu se može izreći kazna koja za to delo nije bila predviđena.

Krivična dela i krivične sankcije određuju se zakonom.

Niko ne može biti smatran krivim za krivično delo dok to ne bude utvrđeno pravosnažnom odlukom suda.

Lice koje je bez osnova osuđeno za krivično delo ili je bez osnova bilo lišeno slobode, ima pravo na rehabilitaciju, na naknadu štete od države, kao i druga prava utvrđena saveznim zakonom.

Član 28

Niko ne može biti ponovo osuđen ni kažnjen za delo za koje je postupak protiv njega pravosnažno obustavljen, ili je optužni akt protiv njega pravosnažno odbijen, ili je pravosnažnom odlukom oslobođen ili osuđen.

Član 29

Svakome se jamči pravo na odbranu i pravo da uzme branioca pred sudom ili drugim organom nadležnim za vođenje postupka.

Niko ko je dostižan sudu ili drugom organu nadležnom za vođenje postupka ne može biti kažnjen ako mu, u skladu sa saveznim zakonom, nije bilo omogućeno da bude saslušan i da se brani.

Svako ima pravo da njegovom saslušanju prisustvuje branilac koga izabere.

Saveznim zakonom se određuje u kojim slučajevima okrivljeni mora imati branioca.

Član 30

Građaninu se jamči sloboda kretanja i nastanjivanja i pravo da napusti Saveznu Republiku Jugoslaviju i u nju se vrati.

Sloboda kretanja i nastanjivanja i pravo da se napusti Savezna Republika Jugoslavija može se ograničiti saveznim zakonom, ako je to neophodno za vođenje krivičnog postupka, sprečavanje širenja zaraznih bolesti ili za odbranu Savezne Republike Jugoslavije.

Član 31

Stan je nepovrediv.

Saveznim zakonom se može propisati da službeno lice na osnovu odluke suda, sme ući u stan ili druge prostorije protiv volje njegovog držaoca i u njima vršiti pretres.

Pretres se vrši u prisustvu dva svedoka.

Službeno lice sme ući u tuđi stan ili druge prostorije i bez odluke suda i vršiti pretres bez prisustva svedoka ako je to neophodno radi neposrednog hvatanja učinioca krivičnog dela ili radi spasavanja ljudi i imovine, na način predviđen saveznim zakonom.

Član 32

Tajna pisama i drugih sredstava opštenja je nepovrediva.

Saveznim zakonom može se propisati da se, na osnovu odluke suda, može odstupiti od načela nepovredivosti tajne pisama i drugih sredstava opštenja, ako je to neophodno za vođenje krivičnog postupka, ili za odbranu Savezne Republike Jugoslavije.

Član 33

Jamči se zaštita podataka o ličnosti.

Zabranjena je upotreba podataka o ličnosti van namene za koju su prikupljeni.

Svako ima pravo da bude upoznat sa prikupljenim podacima o ličnosti koji se na njega odnose, kao i pravo na sudsku zaštitu u slučaju njihove zloupotrebe.

Prikupljanje, obrada, korišćenje i zaštita podataka o ličnosti uređuju se saveznim zakonom.

Član 34

Jugoslovenski državljanin koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran u državne organe.

Član 35

Jamči se sloboda ubeđenja savesti, misli i javnog izražavanja mišljenja.

Član 36

Jamči se sloboda štampe i drugih vidova javnog obaveštavanja.

Građani imaju pravo da u sredstvima javnog obaveštavanja izražavaju i objavljuju svoja mišljenja.

Izdavanje novina i javno obaveštavanje drugim sredstvima dostupno je svima, bez odobrenja, uz upis kod nadležnog organa.

Organizacije radija i televizije osnivaju se u skladu sa zakonom.

Član 37

Jamči se pravo na ispravku objavljenog netačnog obaveštenja kojim se povređuje nečije pravo ili interes. Jamči se pravo na naknadu štete nastale po ovom osnovu.

Jamči se pravo na odgovor u sredstvima javnog obaveštavanja.

Član 38

Zabranjena je cenzura štampe i drugih vidova javnog obaveštavanja.

Niko ne može sprečiti rasturanje štampe i širenje drugih obaveštenja, osim ako se odlukom suda utvrdi da se njima poziva na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne celokupnosti Savezne Republike Jugoslavije, kršenje zajamčenih sloboda i prava čoveka i građanina, ili izaziva nacionalna, rasna ili verska netrpeljivost i mržnja.

Član 39

Jamči se sloboda govora i javnog istupanja.

Član 40

Građanima se jamči sloboda zbora i drugog mirnog okupljanja, bez odobrenja, uz prethodnu prijavu nadležnom organu.

Sloboda zbora i drugog mirnog okupljanja građana može se privremeno ograničiti odlukom nadležnog organa radi sprečavanja ugrožavanja zdravlja i morala, ili radi bezbednosti ljudi i imovine.

Član 41

Građanima se jamči sloboda političkog, sindikalnog i drugog udruživanja i delovanja, bez odobrenja, uz upis kod nadležnog organa.

Izvori prihoda političkih stranaka dostupni su uvidu javnosti.

Sindikati se osnivaju radi zaštite prava i unapređivanja profesionalnih i ekonomskih interesa njihovih članova.

Član 42

Zabranjeno je delovanje političkih, sindikalnih i drugih organizacija koje je usmereno na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanje teritorijalne celokupnosti Savezne Republike Jugoslavije, kršenju zajamčenih sloboda i prava čoveka i građanina ili izazivanje nacionalne, rasne, verske i druge netrpeljivosti ili mržnje.

Zabranjeno je osnivanje tajnih organizacija i paravojski.

Profesionalni pripadnici Vojske i policije Savezne Republike Jugoslavije nemaju pravo na sindikalno organizovanje.

Sudije Saveznog ustavnog suda, sudije Saveznog suda, savezni državni tužilac, profesionalni pripadnici Vojske i policije Savezne Republike Jugoslavije ne mogu biti članovi političkih stranaka.

Član 43

Jamči se sloboda verovanja javnog ili privatnog ispovedanja vere i vršenja verskih obreda.

Niko nije dužan da se izjašnjava o svom verskom uverenju.

Član 44

Građanin ima pravo da javno kritikuje rad državnih i drugih organa i organizacija funkcionera, da im podnosi predstavke, peticije i predloge i da na njih dobije odgovor ako ga traži.

Građanin ne može biti pozvan na odgovornost niti trpeti druge štetne posledice za stavove iznete u javnoj kritici ili u podnetoj predstavi, peticiji i predlogu, osim ako je time učinio krivično delo.

Član 45

Jamči se sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti i kulture, kao i upotrebe svog jezika i pisma.

Niko nije dužan da se izjašnjava o svojoj nacionalnoj pripadnosti.

Član 46

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na školovanje na svom jeziku, u skladu sa zakonom.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na javno obaveštavanje na svom jeziku.

Član 47

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo da, u skladu sa zakonom, osnivaju prosvetne i kulturne organizacije ili udruženja, koji se finansiraju na načelu dobrovoljnosti, a država ih može pomagati.

Član 48

Pripadnicima nacionalnih manjina jamči se pravo da uspostavljaju i održavaju nesmetane međusobne odnose u Saveznoj Republici Jugoslaviji i van njenih granica sa pripadnicima svoje nacije u drugim državama i da učestvuju u međunarodnim nevladinim organizacijama, ali ne na štetu Savezne Republike Jugoslavije ili republike članice.

Član 49

Svakome se jamči pravo da u postupku pred sudom ili drugim državnim organom ili organizacijom koja u vršenju javnih ovlašćenja rešava o njegovim pravima i dužnostima upotrebljava svoj jezik i da se u tom postupku upozna sa činjenicama na svom jeziku.

Član 50

Protivustavno je i kažnjivo svako izazivanje i podsticanje nacionalne, rasne, verske ili druge neravnopravnosti, kao i izazivanje i raspirivanje nacionalne, rasne, verske i druge mržnje i netrpeljivosti.

Član 51

Jamči se pravo svojine i nasleđivanja, u skladu sa ustavom i zakonom.

Član 52

Čovek ima pravo na zdravu životnu sredinu i blagovremeno obaveštavanje o njenom stanju.

Svako je dužan da čuva i svrsishodno koristi životnu sredinu.

Država se stara o zdravoj životnoj sredini i u tom cilju utvrđuje uslove i način objavljivanja privrednih i drugih delatnosti.

Član 53

Jamči se sloboda stvaranja i objavljivanja naučnih i umetničkih dela, naučnih otkrića i tehničkih izuma, a njihovim stvaraocima moralna i imovinska prava.

Način ostvarivanja i zaštita prava stvaralaca na njihova dela, kao i prava organizacija u kojima su ta dela stvorena, uređuju se saveznim zakonom.

Član 54

Jamči se slobodan izbor zanimanja i zaposlenja.

Zaposlenima može prestati radni odnos protiv njihove volje pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom.

Zabranjen je prinudni rad.

Član 55

Zaposleni imaju pravo na odgovarajuću zaradu.

Jamči se pravo na materijalno obezbeđenje za vreme privremene nezaposlenosti, u skladu sa saveznim zakonom.

Član 56

Zaposleni imaju pravo na ograničeno radno vreme, na dnevni i nedeljni odmor i na plaćeni godišnji odmor i odsustvo u skladu sa zakonom, odnosno kolektivnim ugovorom.

Zaposleni imaju pravo na zaštitu na radu, u skladu sa zakonom.

Omladina, žene i invalidi imaju posebnu zaštitu na radu, u skladu sa zakonom.

Član 57

Zaposleni imaju pravo na štrajk radi zaštite svojih profesionalnih i ekonomskih interesa, u skladu sa saveznim zakonom.

Pravo na štrajk može se ograničiti saveznim zakonom kad to zahtevaju priroda delatnosti ili javni interes.

Zaposleni u državnim organima, profesionalni pripadnici vojske i policije nemaju pravo na štrajk.

Član 58

Obaveznim osiguranjem zaposleni obezbeđuju sebi i članovima porodice sve oblike socijalnog osiguranja, u skladu sa zakonom.

Država obezbeđuje materijalnu sigurnost građaninu koji je nesposoban za rad i nema sredstava za život, kao i građaninu koji nema sredstava za život, u skladu sa zakonom.

Član 59

Invalidima se jamči posebna zaštita, u skladu sa zakonom.

Član 60

Svako ima pravo na zaštitu zdravlja, u skladu sa zakonom.

Deca, trudnice i stara lica imaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz javnih prihoda, ako to pravo ne ostvaruju po nekom drugom osnovu, a druga lica pod uslovima utvrđenim zakonom.

Član 61

Porodica i majka i dete uživaju posebnu zaštitu.

Deca rođena van braka imaju jednaka prava i dužnosti kao deca rođena u braku.

Član 62

Školovanje je svakom dostupno, pod jednakim uslovima.

Osnovno školovanje je obavezno, u skladu sa zakonom, i za njega se ne plaća školarina.

Član 63

Obrana Savezne Republike Jugoslavije je pravo i dužnost svakog građanina.

Član 64

Svako je dužan da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom.

Član 65

Svako je dužan da se pridržava ustava, zakona i drugih propisa i opštih akata.

Svako je dužan da časno i odgovorno obavlja javnu funkciju.

Član 66

Stranac u Saveznoj Republici Jugoslaviji ima slobode, prava i dužnosti utvrđene Ustavom, saveznim zakonom i međunarodnim ugovorima.

Stranac se može izručiti drugoj državi samo u slučajevima predviđenim međunarodnim ugovorima koji obavezuju Saveznu Republiku Jugoslaviju.

Jamči se pravo azila stranom državljaninu i licu bez državljanstva koje se progoni zbog zalaganja za demokratske poglede i zbog učešća u pokretima za socijalno i nacionalno oslobođenje, za slobodu i prava ljudske ličnosti, ili za slobodu naučnog ili umetničkog stvaranja.

Član 67

Slobode i prava čoveka i građanina ostvaruju se, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava.

Zakonom se može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava čoveka i građanina kad je to Ustavom predviđeno ili kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje.

Zloupotreba sloboda i prava čoveka i građanina protivustavna je i kažnjiva.

Slobode i prava priznate i zajamčene ovim ustavom uživaju sudsku zaštitu.

Član 68

Građanima i pravnim licima pravnu pomoć pruža advokatura kao samostalna i nezavisna delatnost, u skladu sa zakonom.

ODELJAK III

EKONOMSKO UREĐENJE

Član 69

Jamči se sloboda rada i privređivanja.

Jamči se svojina.

Niko ne može biti lišen svojine, niti mu se ona može ograničiti, osim kad to zahteva opšti interes utvrđen u skladu sa zakonom, uz naknadu koja ne može biti niža od tržišne.

Član 70

Strano lice stiče pravo svojine i pravo privređivanja pod uslovima uzajamnosti, u skladu sa saveznim zakonom.

Strano lice i lice bez državljanstva ne mogu steći pravo svojine na nepokretno kulturno dobro.

Lice bez državljanstva ne može steći pravo svojine na zemljište, a strano lice to pravo može steći pod uslovima uzajamnosti, u skladu sa zakonom.

Član 71

Preduzeće i drugo pravno lice može obavljati delatnost i ulagati sredstva u inostranstvu pod uslovima utvrđenim saveznim zakonom.

Član 72

Svojinska prava na nepokretnosti ostvaruju se zavisno od prirode i namene nepokretnosti, u skladu sa saveznim zakonom.

Član 73

Prirodna bogatstva u državnoj su svojini.

Poljoprivredno zemljište može biti i u privatnoj i u drugim oblicima svojine.

Šume i šumsko zemljište mogu biti i u privatnoj i u drugim oblicima svojine u granicama utvrđenim zakonom.

Pojedina dobra u opštoj upotrebi i gradsko građevinsko zemljište mogu biti u privatnoj i u drugim oblicima svojine, u skladu sa zakonom.

Nepokretnosti i druga sredstva koja koriste savezni organi i organizacije, organi i organizacije republika članica i jedinica lokalne samouprave i organizacije koje obavljaju javnu službu u državnoj su svojini, a položaj i prava tih organa i organizacija u pogledu raspolaganja ovim sredstvima i njihovog korišćenja uređuju se zakonom.

Član 74

Preduzeća i drugi oblici organizovanja za obavljanje delatnosti ili usluga osnivaju se, organizuju i povezuju slobodno i samostalno, u skladu sa saveznim zakonom.

Privredni subjekti su samostalni i ravnopravni, a uslovi privređivanja jednaki za sve.

Protivustavni su svaki akt i radnja kojima se stvara ili podstiče monopolski položaj, odnosno na bilo koji način ograničava tržište.

Član 75

Zakonom se može ograničavati raspolaganje delom sredstava pravnih i fizičkih lica za vreme ratnog stanja, neposredne ratne opasnosti ili vanrednog stanja, dok takvo stanje traje, ili utvrđivati poseban način njihovog korišćenja.

Član 76

Sredstva za finansiranje delatnosti iz nadležnosti Savezne Republike Jugoslavije obezbeđuju se u saveznom budžetu.

Sredstva saveznog budžeta sačinjavaju prihodi od carina, dela poreza na promet i drugi prihodi, u skladu sa saveznim zakonom.

ODELJAK IV

NADLEŽNOST SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

Član 77

Savezna Republika Jugoslavija, preko svojih organa, utvrđuje politiku, donosi i izvršava savezne zakone, druge propise i opšte akte, obezbeđuje ustavno-sudsku i sudsku zaštitu u oblastima, odnosno pitanjima

- 1) sloboda, prava i dužnosti čoveka i građanina utvrđenih ovim ustavom, postupka pred sudovima i drugim državnim organima, odgovornosti i sankcija za povredu sloboda, prava i dužnosti čoveka i građanina utvrđenih ovim ustavom i za povredu saveznih zakona, drugih propisa i opštih akata, amnestije i pomilovanja za krivična dela predviđena saveznim zakonom,
 - 2) jedinstvenog tržišta, pravnog položaja preduzeća i drugih privrednih subjekata monetarnog, bankarskog, deviznog, spoljnotrgovinskog i carinskog sistema, sistema kreditnih odnosa sa inostranstvom, osnova poreskog sistema,
 - 3) razvoja Savezne Republike Jugoslavije, naučno-tehnološkog razvoja, regionalnog razvoja i smanjivanja razlika u stepenu razvijenosti pojedinih područja,
 - 4) tehničko-tehnoloških sistema i sistema veza, osnova zaštite životne sredine, režima atmosfere i voda od interesa za celu zemlju i međunarodnih voda, režima obalnog mora koji je od interesa za međunarodne odnose Savezne Republike Jugoslavije, plovnih puteva na vodama na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe,
 - 5) bezbednosti u svim vrstama saobraćaja, obligacionih i osnova svojinsko-pravnih odnosa, osnova socijalnog osiguranja i radnih odnosa,
 - 6) međunarodnih odnosa, prelaska granice i kontrole prometa robe, usluga, i putničkog saobraćaja preko granice, položaja stranaca i stranih pravnih lica,
 - 7) odbrane i bezbednosti Savezne Republike Jugoslavije,
 - 8) zaštite života i zdravlja ljudi od zaraznih bolesti koje ugrožavaju celu zemlju, proizvodnje i prometa lekova, zaštite životinja od zaraznih bolesti i zaštite bilja od bolesti i štetočina kad ugrožavaju celu zemlju, stavljanja u promet sredstava za zaštitu životinja i bilja i kontrolu prenošenja životinja i bilja preko državne granice, genetskog materijala iz oblasti poljoprivrede i šumarstva, zaštite od jonizujućih zračenja proizvodnje, prometa i prevoza oružja, otrovnih, zapaljivih, eksplozivnih, radioaktivnih i drugih opasnih materija,
 - 9) finansiranja nadležnosti Savezne Republike Jugoslavije utvrđene ovim ustavom,
 - 10) organizacije i rada organa i organizacija Savezne Republike Jugoslavije i položaja zaposlenih u njima,
 - 11) praznika i odlikovanja Savezne Republike Jugoslavije,
 - 12) kao i u drugim oblastima utvrđenim ovim ustavom.
-

ODELJAK V

ORGANI SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

1 Savezna skupština

Član 78

Savezna skupština

- 1) odlučuje o ustavu Savezne Republike Jugoslavije,
- 2) odlučuje o prijemu drugih republika članica u Saveznu Republiku Jugoslaviju, o udruživanju sa drugim državama i o pristupanju međunarodnim organizacijama,
- 3) odlučuje o promeni granica Savezne Republike Jugoslavije, odlučuje o ratu i miru, proglašava ratno stanje, stanje neposredne ratne opasnosti i vanredno stanje,
- 4) donosi savezne zakone, druge propise i opšte akte, donosi savezni budžet i završni račun, potvrđuje međunarodne ugovore iz nadležnosti Savezne Republike Jugoslavije,
- 5) obavlja kontrolu nad radom Savezne vlade i drugih saveznih organa i funkcionera odgovornih Saveznoj skupštini, u skladu sa ovim ustavom i saveznim zakonom,
- 6) amnestira za krivična dela predviđena saveznim zakonom,
- 7) bira i razrešava predsednika Republike, predsednika Savezne vlade, sudije Saveznog ustavnog suda, sudije Saveznog suda, saveznog državnog tužioca, guvernera Narodne banke Jugoslavije i druge savezne funkcionere određene saveznim zakonom,
- 8) obavlja i druge poslove utvrđene ovim ustavom.

Član 79

Savezna skupština može, na zajednički predlog republika članica, saveznim zakonom urediti i druga pitanja koja nisu u nadležnosti Savezne Republike Jugoslavije.

Član 80

Saveznu skupštinu sačinjavaju Veće građana i Veće republika.

Veće građana sačinjavaju savezni poslanici izabrani u republikama članicama na neposrednim izborima, tajnim glasanjem, tako što se po jedan savezni poslanik bira na 65 000 birača, s tim što se u republici članici bira najmanje 30 saveznih poslanika.

Veće republika sačinjavaju po 20 saveznih poslanika iz republike članice.

Član 81

Savezni poslanici biraju se na četiri godine.

Izbor i prestanak mandata saveznih poslanika u Veću građana Savezne skupštine uređuje se saveznim zakonom, a izbor i prestanak mandata saveznih poslanika u Veću republika Savezne skupštine uređuje se zakonom republike članice.

Član 82

Mandat poslanika u Saveznoj skupštini prestaje ako se u roku od tri meseca od početka postupka ne izabere Savezna vlada ili ako se u tom roku ne donese savezni budžet, kao i u drugim slučajevima utvrđenim ovim ustavom.

Prestanak mandata Savezne skupštine utvrđuje ukazom predsednik Republike.

Član 83

Kad Savezna skupština nije u mogućnosti da duže vreme obavlja nadležnosti utvrđene ovim ustavom, Savezna vlada, pošto sasluša mišljenje predsednika oba veća Savezne skupštine i predsednika poslaničkih grupa u Saveznoj skupštini, može raspustiti Saveznu skupštinu.

Savezna vlada ne može raspustiti Saveznu skupštinu ako je pokrenut postupak glasanja o nepoverenju Saveznoj vladi.

Raspuštanje Savezne skupštine utvrđuje ukazom predsednik Republike.

Član 84

U slučaju prestanka mandata Saveznoj skupštini ili njenog raspuštanja, izbori za Saveznu skupštinu održavaju se u roku od 60 dana od dana prestanka mandata, odnosno raspuštanja Savezne skupštine.

Prestankom mandata Saveznoj skupštini ili njenim raspuštanjem prestaje mandat i Saveznoj vladi.

Član 85

Savezna skupština ne može se raspustiti u prvih i poslednjih šest meseci mandata, za vreme ratnog stanja, neposredne ratne opasnosti ili vanrednog stanja.

U slučaju ratnog stanja, neposredne ratne opasnosti ili vanrednog stanja, Savezna skupština može odlučiti da se mandat saveznih poslanika produži dok takvo stanje traje, odnosno dok ne budu stvoreni uslovi za izbor saveznih poslanika.

Izboru novih saveznih poslanika pristupa se odmah po prestanku okolnosti zbog kojih je mandat saveznih poslanika produžen.

Član 86

Savezni poslanici u Veću građana Savezne skupštine predstavljaju građane Savezne Republike Jugoslavije, a savezni poslanici u Veću republika Savezne skupštine predstavljaju republiku članicu u kojoj su izabrani.

Savezni poslanik u Veću građana opredeljuje se i glasa po sopstvenom uverenju.

Savezni poslanik u Veću građana ne može biti opozvan.

Član 87

Savezni poslanik uživa imunitet.

Savezni poslanik ne može biti pozvan na odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili glasanje u Saveznoj skupštini.

Savezni poslanik ne može biti pritvoren bez odobrenja veća Savezne skupštine čiji je član, osim ako je zatečen u vršenju krivičnog dela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina.

Protiv saveznog poslanika koji se poziva na imunitet ne može se bez odobrenja veća Savezne skupštine čiji je član pokrenuti krivični ili drugi postupak u kome se može izreći kazna zatvora.

Veće savezne skupštine čiji se savezni poslanik nije pozvao na imunitet, može odlučiti da se imunitet primeni, kad oceni da je to potrebno.

Član 88

Veće građana i Veće republika Savezne skupštine biraju svog predsednika i potpredsednika iz reda svojih poslanika.

Predsednik veća predstavlja veće, rukovodi radom veća i vrši druge poslove utvrđene saveznim zakonom i poslovníkom veća.

Oba veća donose poslovničke kojima uređuju svoj rad i organizaciju.

Član 89

Savezna skupština radi u redovnim i vanrednim zasedanjima veća.

Redovno zasedanje održava se bez poziva dva puta godišnje, u skladu sa poslovnikom veća.

Prvo redovno zasedanje počinje prvog radnog dana u februaru, a drugo prvog radnog dana u septembru.

Vanredno zasedanje održava se na zahtev najmanje trećine broja saveznih poslanika u jednom veću ili na zahtev Savezne vlade, sa unapred utvrđenim dnevnim redom.

Član 90

O pitanjima iz nadležnosti Savezne skupštine odlučuju oba veća ravnopravno, većinom glasova saveznih poslanika u svakom od dva veća, ako ovim ustavom nije drukčije određeno.

Savezne zakone o zastavi, grbu i himni, izboru saveznih poslanika za Veće građana, izboru predsednika Republike, Saveznom sudu, Saveznom državnom tužilaštvu, organizaciji Saveznog ustavnog suda, postupku pred tim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka Savezna skupština donosi dvotrećinskom većinom glasova svih saveznih poslanika u svakom od dva veća.

Na zahtev skupštine republike članice, Savezna skupština odlučuje o pitanjima iz člana 77 tač 2, 3 i 4 ovog ustava dvotrećinskom većinom glasova svih saveznih poslanika u Veću građana.

Član 91

Kad predlog saveznog zakona, drugog propisa ili opšteg akta nije usvojen u oba veća u istovetnom tekstu, veća obrazuju komisiju za usaglašavanje koju sačinjavaju po pet saveznih poslanika iz oba veća.

O predlogu komisije za usaglašavanje i izjašnjavaju se oba veća, u skladu sa ovim ustavom.

Član 92

Ako komisija za usaglašavanje ne usaglasi tekst saveznog zakona u roku od mesec dana, ili ako veća ne usvoje usaglašen tekst saveznog zakona, privremeno se primenjuje tekst saveznog zakona usvojen u Veću građana, a ukoliko je reč o saveznim zakonima koji se odnose na oblasti iz člana 77 tač 2, 3 i 4 ovog ustava, privremeno se primenjuje tekst usvojen u Veću republika.

Savezni zakon koji se privremeno primenjuje ostaje na snazi do konačnog usvajanja u oba veća, a najduže jednu godinu od početka njegove primene.

Član 93

Ako se za vreme privremene primene saveznog zakona taj savezni zakon ne usvoji u oba veća, u skladu sa ovim ustavom, Saveznoj skupštini prestaje mandat.

Član 94

Kad se savezni budžet ne usvoji do početka godine na koju se odnosi do donošenja novog saveznog budžeta, nadležnosti Savezne Republike Jugoslavije privremeno se finansiraju prema saveznom budžetu iz prethodne godine.

Član 95

Pravo predlaganja saveznog zakona, drugog propisa ili opšteg akta imaju Savezna vlada, savezni poslanik ili najmanje 30 000 birača.

Pravo predlaganja saveznog zakona, drugog propisa ili opšteg akta iz oblasti monetarnog, deviznog i kreditnog sistema ima i Narodna banka Jugoslavije.

2 Predsednik Republike

Član 96

Predsednik Republike

- 1) predstavlja Saveznu Republiku Jugoslaviju u zemlji i inostranstvu,
- 2) ukazom proglašava savezne zakone, izdaje isprave o potvrđenim međunarodnim ugovorima,
- 3) predlaže Saveznoj skupštini kandidata za predsednika Savezne vlade, pošto sasluša mišljenje predstavnika poslaničkih grupa u Saveznoj skupštini,

- 4) predlaže Saveznoj skupštini kandidate za sudije Saveznog ustavnog suda, sudije Saveznog suda, Saveznog državnog tužioca i guvernera Narodne banke Jugoslavije, po pribavljenom mišljenju predsednika republika članica,
- 5) raspisuje izbore za Saveznu skupštinu,
- 6) postavlja i opoziva ukazom ambasadore Savezne Republike Jugoslavije na osnovu predloga Savezne vlade, prima akreditivna i opozivna pisma stranih diplomatskih predstavnika,
- 7) dodeljuje odlikovanja i priznanja Savezne Republike Jugoslavije predviđena saveznim zakonom,
- 8) daje pomilovanja za krivična dela propisana saveznim zakonom,
- 9) obavlja i druge poslove određene ovim ustavom.

Član 97

Predsednika Republike bira Savezna skupština na vreme od četiri godine, tajnim glasanjem.

Isto lice ne može biti birano za predsednika Republike dva puta.

Predsednik Republike i predsednik Savezne vlade, po pravilu, ne mogu biti iz iste republike članice.

Predsednik Republike ne može obavljati druge javne funkcije niti profesionalnu delatnost.

Predsednik Republike uživa imunitet kao i savezni poslanik.

O imunitetu predsednika Republike odlučuje Savezna skupština.

Predsednik Republike može biti razrešen samo kada Savezna skupština utvrdi da je povredio Ustav.

Član 98

Predsednik Republike može podneti ostavku na funkciju.

Danom podnošenja ostavke ili razrešenja predsedniku Republike prestaje mandat.

U slučaju prestanka mandata predsednika Republike do izbora novog predsednika Republike, kao i u slučaju privremene sprečenosti predsednika Republike da obavlja svoju funkciju, tu funkciju obavlja predsednik Veća republika Savezne skupštine.

Postupak izbora i razrešenja predsednika Republike utvrđuje se saveznim zakonom.

3 Savezna vlada

Član 99

Savezna vlada

- 1) utvrđuje i vodi unutrašnju i spoljnu politiku i izvršava savezne zakone, druge propise i opšte akte,
- 2) održava odnose Savezne Republike Jugoslavije sa drugim državama i međunarodnim organizacijama,
- 3) predlaže savezne zakone, druge propise i opšte akte,
- 4) donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje saveznih zakona i drugih propisa i opštih akata Savezne skupštine,
- 5) daje mišljenje o predlogu saveznih zakona, drugih propisa i opštih akata koje je Saveznoj skupštini podneo drugi ovlašćeni predlagač,
- 6) obrazuje i ukida savezna ministarstva i druge savezne organe i organizacije i utvrđuje njihovu organizaciju i delokrug,
- 7) usmerava i usklađuje rad saveznih ministarstava i drugih saveznih organa i organizacija i poništava ili ukida njihove akte,
- 8) postavlja i razrešava funkcionere u saveznim ministarstvima i drugim saveznim organima i organizacijama,
- 9) naređuje opštu mobilizaciju i organizuje pripreme za odbranu,
- 10) kad Savezna skupština nije u mogućnosti da se sastane, pošto sasluša mišljenje predsednika Republike i predsednika veća Savezne skupštine, proglašava nastupanje neposredne ratne opasnosti, ratnog stanja ili vanrednog stanja,
- 11) kad Savezna skupština nije u mogućnosti da se sastane za vreme ratnog stanja, neposredne ratne opasnosti ili vanrednog stanja, pošto sasluša mišljenje predsednika veća Savezne skupštine, donosi akte o pitanjima iz nadležnosti Savezne skupštine. Aktima donetim za vreme ratnog stanja, mogu se, dok to stanje traje, ograničiti pojedine slobode i prava čoveka i

građanina, osim onih u čl 20, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 35 i 43 ovog ustava. Savezna vlada dužna je ove akte podneti na potvrdu Saveznoj skupštini čim ona bude u mogućnosti da se sastane,

12) uređuje svoju organizaciju, način rada i odlučivanja,

13) obavlja i druge poslove utvrđene ovim ustavom.

Član 100

Saveznu vladu sačinjavaju predsednik, potpredsednik i savezni ministri.

Savezna vlada obrazuje se na četiri godine.

Član Savezne vlade ne može obavljati drugu javnu funkciju niti profesionalnu delatnost.

Član Savezne vlade uživa imunitet kao savezni poslanik.

O imunitetu člana Savezne vlade odlučuje Savezna vlada.

Član 101

Savezna vlada obrazuje se posle izbora Savezne skupštine.

Kandidat za predsednika Savezne vlade izlaže Saveznoj skupštini svoj program i sastav Savezne vlade.

Savezna vlada je obrazovana kad Savezna skupština izabere predsednika Savezne vlade, većinom glasova svih saveznih poslanika u svakom od dva veća, tajnim glasanjem.

Član 102

Predsednik Savezne vlade rukovodi radom Savezne vlade.

Predsednik Savezne vlade obaveštava Saveznu skupštinu o promeni sastava Savezne vlade.

Član 103

Za svoj rad i rad Savezne vlade predsednik Savezne vlade odgovara Saveznoj skupštini.

Savezna vlada odgovara za rad svojih organa i saveznih ministara.

Predsednik Savezne vlade može postaviti u Saveznoj skupštini pitanje poverenja Saveznoj vladi.

Saveznoj vladi kojoj nije izglasano poverenje prestaje mandat.

Član 104

Savezna skupština može izglasati nepoverenje Saveznoj vladi.

Predlog za glasanje o nepoverenju može podneti najmanje 20 saveznih poslanika jednog veća Savezne skupštine.

O nepoverenju Saveznoj vladi može se glasati najranije posle tri dana od podnošenja predloga.

Nepoverenje Saveznoj vladi je izglasano kad je za to glasala većina od ukupnog broja saveznih poslanika u svakom od dva veća.

Saveznoj vladi kojoj je izglasano nepoverenje prestaje mandat.

Član 105

Predsednik Savezne vlade može podneti ostavku Saveznoj skupštini.

Ostavka predsednika Savezne vlade povlači istovremeni prestanak mandata celoj Saveznoj vladi.

Član 106

Savezna vlada kojoj je prestao mandat nastavlja da obavlja poslove do obrazovanja nove Savezne vlade.

Član 107

Savezna ministarstva izvršavaju savezne zakone, druge propise i opšte akte Savezne skupštine i Savezne vlade, rešavaju u upravnim stvarima, vrše upravni nadzor i obavljaju druge upravne poslove utvrđene saveznim zakonom.

Savezni ministar koji rukovodi saveznim ministarstvom odgovoran je za rad tog saveznog ministarstva.

[\[uredi\]](#) **4 Savezni sud**

Član 108

Savezni sud

1) odlučuje u poslednjem stepenu, kad je to određeno saveznim zakonom, odlučuje o vanrednom pravnom sredstvu protiv odluka sudova u republikama članicama kad je u pitanju primena saveznog zakona,

- 2) odlučuje o imovinskim sporovima između republika članica, kao i Savezne Republike Jugoslavije i republika članica,
- 3) odlučuje o zakonitosti konačnih upravnih akata saveznih organa,
- 4) rešava o sukobu nadležnosti između sudova dve republike članice, kao i između vojnih sudova i drugih sudova,
- 5) utvrđuje načelne stavove o pitanjima od interesa za jedinstvenu primenu saveznih zakona i drugih saveznih propisa i opštih akata od strane sudova,
- 6) obavlja i druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost ovim ustavom i saveznim zakonom.

Član 109

Sudije Saveznog suda bira i razrešava Savezna skupština.

Sudija Saveznog suda bira se na devet godina.

Sudije Saveznog suda biraju jednog između sebe za predsednika Saveznog suda.

Sudija Saveznog suda uživa imunitet kao savezni poslanik.

O imunitetu sudije Saveznog suda odlučuje Savezni sud.

Sudija Saveznog suda ne može obavljati drugu javnu niti profesionalnu delatnost.

O Saveznom sudu donosi se savezni zakon.

Član 110

Sudiji Saveznog suda prestaje sudijska funkcija pre isteka mandata kad to sam zatraži, kad ispuni uslove za starosnu penziju utvrđene saveznim zakonom ili kad je osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora.

Sudija Saveznog suda može biti razrešen dužnosti pre isteka mandata kad je osuđen za kažnjivo delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje sudske funkcije, kad nestručno i nesavesno obavlja sudijsku funkciju ili kad trajno izgubi radnu sposobnost za vršenje sudske funkcije.

Savezni sud, u skladu sa saveznim zakonom, utvrđuje postojanje razloga za prestanak funkcije sudije Saveznog suda, odnosno za razrešenje sudije i o tome obaveštava Saveznu skupštinu.

5 Savezni državni tužilac

Član 111

Savezni državni tužilac ulaže pravna sredstva za koja je ovlašćen saveznim zakonom u stvarima za koje je nadležan Savezni sud i obavlja druge poslove određene saveznim zakonom.

Savezni državni tužilac daje obavezna uputstva tužiocima u republikama članicama i može preuzeti krivično gonjenje u stvarima u kojima se krivična dela i druge kažnjive radnje određuju saveznim zakonom.

Član 112

Saveznog državnog tužioca bira i razrešava Savezna skupština, na vreme od četiri godine.

Savezni državni tužilac uživa imunitet kao savezni poslanik.

O imunitetu saveznog državnog tužioca odlučuje Savezna skupština.

Savezni državni tužilac ne može obavljati drugu javnu funkciju ili profesionalnu delatnost.

Član 113

Saveznom državnim tužiocu prestaje funkcija pre isteka mandata kad to sam zatraži, kad ispuni uslove za starosnu penziju utvrđene saveznim zakonom i kad je osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora.

Savezni državni tužilac može biti razrešen dužnosti pre isteka mandata kad je osuđen za kažnjivo delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje te funkcije, kad nestručno i nesavesno obavlja funkciju ili kad trajno izgubi radnu sposobnost za obavljanje svoje funkcije.

Savezna skupština, u skladu sa saveznim zakonom, utvrđuje postojanje razloga za prestanak funkcije saveznog državnog tužioca, odnosno za njegovo razrešenje.

6 Narodna banka Jugoslavije

Član 114

Narodna banka Jugoslavije je samostalna i jedinstvena emisiona ustanova monetarnog sistema Savezne Republike Jugoslavije, odgovorna za monetarnu politiku, za stabilnost valute i finansijsku disciplinu i obavljanje drugih poslova određenih saveznim zakonom.

Narodnom bankom Jugoslavije rukovodi i za njen rad odgovara guverner.

Guverner Narodne banke Jugoslavije bira se na pet godina i može biti ponovo biran.

ODELJAK VI

USTAVNOST I ZAKONITOST

Član 115

Ustavi republika članica, savezni zakoni, zakoni republika članica i svi drugi propisi i opšti akti moraju biti saglasni sa Ustavom Savezne Republike Jugoslavije.

Zakoni, drugi propisi i opšti akti moraju biti saglasni sa saveznim zakonom.

Propisi i drugi opšti akti saveznih organa moraju biti saglasni sa saveznim zakonom.

Član 116

Zakoni, drugi propisi i opšti akti stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako se iz opravdanih razloga utvrđenih pri njihovom donošenju, ne predvidi da stupe na snagu ranije.

Član 117

Zakoni, drugi propisi i opšti akti ne mogu imati povratno dejstvo.

Samo pojedine odredbe zakona, ako to zahteva opšti interes utvrđen pri njihovom donošenju, mogu imati povratno dejstvo.

Član 118

Određena javna ovlašćenja zakonom se mogu poveriti preduzeću ili drugoj organizaciji.

Državni organi i organizacije koja vrše javna ovlašćenja mogu rešavati o pravima i obavezama fizičkih i pravnih lica ili, na osnovu zakona, primenjivati mere prinude i ograničenja samo u zakonom propisanom postupku.

Član 119

Protiv rešenja i drugih pojedinačnih akata sudskih, upravnih i drugih državnih organa, kao i protiv takvih akata organa i organizacija koja vrše javna ovlašćenja, donetih u prvom stepenu, može se izjaviti žalba nadležnom organu.

Ako je na drugi način obezbeđena zaštita prava i zakonitosti, zakonom se, izuzetno, u određenim slučajevima, može isključiti žalba.

Član 120

O zakonitosti konačnih upravnih akata odlučuje nadležni sud u upravnom sporu, ako zakonom nije predviđena druga sudska zaštita.

Izuzetno, u određenim vrstama upravnih stvari, upravni spor se može isključiti zakonom.

Član 121

Odluke, isprave i drugi pojedinačni akti izdati od strane državnih organa i ovlašćenih organizacija u jednoj republici članici imaju istu važnost na celoj teritoriji Savezne Republike Jugoslavije.

Član 122

Rad saveznih organa je dostupan javnosti.

Javnost u radu saveznih organa može se ograničiti ili isključiti samo u slučajevima određenim saveznim zakonom.

Član 123

Svako ima pravo na naknadu štete koju mu nezakonitim ili nepravilnim radom pričinio službeno lice ili državni organ, ili organizacija koja vrši javna ovlašćenja, u skladu sa zakonom.

Štetu je dužna da naknadi država.

Oštećeni ima pravo da, u skladu sa zakonom, zahteva naknadu i neposredno od lica koje je pričinilo štetu.

ODELJAK VII

SAVEZNI USTAVNI SUD

Član 124

Savezni ustavni sud odlučuje

- 1) o saglasnosti ustava republika članica sa Ustavom Savezne Republike Jugoslavije,
- 2) o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih akata sa Ustavom Savezne Republike Jugoslavije i sa potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima,
- 3) o saglasnosti zakona i drugih propisa i opštih akata republika članica sa saveznim zakonom,
- 4) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata saveznih organa sa saveznim zakonom,
- 5) o saglasnosti opštih akata političkih stranaka i udruženja građana sa ovim ustavom i saveznim zakonom,
- 6) o ustavnim žalbama zbog povrede pojedinačnim aktom ili radnjom sloboda i prava čoveka i građanina utvrđenih ovim ustavom,
- 7) o sukobu nadležnosti između saveznih organa i organa republika članica, kao i organa republika članica,
- 8) o zabrani rada političkih stranaka i udruženja građana,
- 9) o povredi prava u toku izbora saveznih organa.

Savezni ustavni sud može odlučivati o ustavnosti i zakonitosti akata koji su prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine.

Član 125

Savezni ustavni sud sastoji se od sedam sudija.

Sudija Saveznog ustavnog suda bira se na vreme od devet godina.

Sudije Saveznog ustavnog suda biraju jednog između sebe za predsednika Saveznog ustavnog suda, tajnim glasanjem, na vreme od tri godine.

Sudija Saveznog ustavnog suda ne može obavljati drugu javnu funkciju niti profesionalnu delatnost.

Sudija Saveznog ustavnog suda uživa imunitet kao i savezni poslanik.

O imunitetu sudije Saveznog ustavnog suda odlučuje Savezni ustavni sud.

Član 126

Sudiji Saveznog ustavnog suda prestaje funkcija pre isteka vremena na koje je izabran kad to sam zatraži, kad ispuni uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju utvrđene saveznim zakonom ili kad je osuđen na безусловnu kaznu zatvora.

Sudija Saveznog ustavnog suda razrešava se dužnosti kad bude osuđen za kažnjivo delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije ili kad trajno izgubi sposobnost za obavljanje funkcije sudije Saveznog ustavnog suda.

Savezni ustavni sud obaveštava Saveznu skupštinu i predsednika Republike o postojanju razloga za prestanak funkcije, odnosno razrešenje sudije Saveznog ustavnog suda.

Savezni ustavni sud može odlučiti da sudija Saveznog ustavnog suda protiv koga je pokrenut krivični postupak ne obavlja dužnost dok taj postupak traje.

Član 127

Svako može dati inicijativu za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Postupak pred Saveznim ustavnim sudom pokreću državni organi i pravna lica kad ocene da im je povređeno pravo ili interes aktom čija se ustavnost i zakonitost osporava.

Savezni ustavni sud može i sam pokrenuti postupak za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Član 128

Savezni ustavni sud odlučuje o ustavnoj žalbi kad nije obezbeđena druga pravna zaštita.

Član 129

Savezni ustavni sud odlučuje većinom glasova sudija.

Odluka Saveznog ustavnog suda je opšteobavezna i izvršna.

U slučaju potrebe, izvršenje odluke Saveznog ustavnog suda obezbeđuje Savezna vlada.

Član 130

Kad Savezni ustavni sud utvrdi da postoji nesaglasnost pojedinih odredaba ustava republike članice sa Ustavom Savezne Republike Jugoslavije, te odredbe ustava republike članice prestaju da važe posle šest meseci od utvrđivanja nesaglasnosti, ako se u tom roku ne otkloni nesaglasnost.

Kad Savezni ustavni sud utvrdi da postoji nesaglasnost pojedinih odredaba zakona, drugih propisa i opštih akata sa Ustavom Savezne Republike Jugoslavije ili sa saveznim zakonom, te odredbe zakona, drugih propisa i opštih akata prestaju da važe danom objavljivanja odluke Saveznog ustavnog suda.

Član 131

Organizacija, postupak i pravno dejstvo odluka Saveznog ustavnog suda uređuju se saveznim zakonom.

Član 132

U toku postupka do donošenja odluke, Savezni ustavni sud može narediti da se obustavi izvršenje pojedinačnog akta ili radnje koji su preduzeti na osnovu zakona, drugog propisa ili opšteg akta čija se ustavnost, odnosno zakonitost ocenjuje, ako bi njihovim izvršenjem mogle nastupiti neotklonjive štetne posledice.

ODELJAK VIII

VOJSKA JUGOSLAVIJE

Član 133

Savezna Republika Jugoslavija ima Vojsku koja brani suverenost, teritoriju, nezavisnost i ustavni poredak.

Vojska Jugoslavije može biti u službi međunarodne organizacije po odobrenju Savezne vlade.

Član 134

Vojsku Jugoslavije sačinjavaju jugoslovenski državljani.

Vojsku Jugoslavije sačinjavaju stalni i rezervni sastav.

Stalni sastav sačinjavaju profesionalni vojnici i vojnici na služenju vojnog roka.

O Vojsci Jugoslavije donosi se savezni zakon.

Član 135

Vojskom Jugoslavije u ratu i miru komanduje predsednik Republike, u skladu sa odlukama Vrhovnog saveta odbrane.

Vrhovni savet odbrane sačinjavaju predsednik Republike i predsednici republika članica.

Predsednik Republike je predsednik Vrhovnog saveta odbrane.

Član 136

Predsednik Republike postavlja, unapređuje i razrešava oficire Vojske Jugoslavije određene saveznim zakonom, postavlja i razrešava predsednika, sudije i sudije porotnike vojnih sudova i vojne tužioce.

Član 137

Vojna obaveza je opšta i ispunjava se na način određen saveznim zakonom.

Građaninu koji zbog verskih ili drugih razloga savesti ne želi da ispuni vojnu obavezu pod oružjem, omogućiće se da vojnu obavezu u Vojsci Jugoslavije ispuni bez oružja ili u civilnoj službi, u skladu sa saveznim zakonom.

Član 138

Vojni sudovi i vojni tužiocci ustanovljavaju se saveznim zakonom.

Vojni sudovi su nezavisni i sude na osnovu saveznih zakona.

ODELJAK IX

PROMENE USTAVA SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

Član 139

Predlog za promenu Ustava Savezne Republike Jugoslavije, osim čl 1, 2, 3, 6, 7, 77, 140 i 141 može podneti najmanje 100 000 birača, najmanje 30 saveznih poslanika Veća građana, najmanje 20 saveznih poslanika Veća republika ili Savezna vlada.

O predlogu za promenu Ustava Savezne Republike Jugoslavije odlučuju veća Savezne skupštine dvotrećinskom većinom glasova saveznih poslanika u svakom od dva veća.

Akt o promeni Ustava Savezne Republike Jugoslavije usvaja se u oba veća Savezne skupštine dvotrećinskom većinom glasova saveznih poslanika u svakom od dva veća.

Ako akt za promenu Ustava Savezne Republike Jugoslavije nije usvojen, isti predlog ne može se ponoviti pre isteka jedne godine od dana kada predlog nije usvojen.

Član 140

Predlog za promenu čl 1, 2, 3, 6, 7, 77, 140 i 141 Ustava Savezne Republike Jugoslavije može podneti najmanje 100 000 birača, najmanje 30 saveznih poslanika Veća građana, Savezna vlada ili skupština republike članice.

O predlogu za promenu Ustava Savezne Republike Jugoslavije odlučuje Veće građana Savezne skupštine dvotrećinskom većinom.

Veće građana može odlučiti da se pristupi promeni Ustava Savezne Republike Jugoslavije kad se predlogom za promenu Ustava Savezne Republike Jugoslavije saglase skupštine republika članica.

Ako predlog za promenu Ustava nije usvojen, isti predlog ne može se ponoviti pre isteka jedne godine od dana kada predlog odbijen.

Član 141

O predlogu akta za promenu čl 1, 2, 3, 6, 7, 77, 140 i 141 Ustava Savezne Republike Jugoslavije odlučuje Veće građana Savezne skupštine dvotrećinskom većinom.

Promena Ustava Savezne Republike Jugoslavije usvojena je kada se sa tekstom koji je usvojilo Veće građana Savezne skupštine saglase skupštine republika članica.

Ako se skupština jedne republike članice ne saglasi sa tekstom akta o promeni Ustava koji je usvojilo Veće građana, predlog za promenu Ustava o kome nije postignuta saglasnost ne može se staviti na dnevni red pre isteka jedne godine od dana kada Veće građana utvrdi da ne postoji saglasnost.

Član 142

Promene Ustava Savezne Republike Jugoslavije proglašava Savezna skupština.

ODELJAK X

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 143

Za sprovođenje Ustava Savezne Republike Jugoslavije doneće se ustavni zakon.

Ustavni zakon proglašava se i stupa na snagu istovremeno sa Ustavom Savezne Republike Jugoslavije.

Član 144

Ovaj ustav stupa na snagu danom proglašenja.

- Službeni list Savezne Republike Jugoslavije, godina I, broj 1, Beograd, ponedjeljak, 27. april 1992.